

H. G. WELLS

Duwardaki Kapi

Babil Kitaplığı

*Jorge Luis Borges tarafından
hazırlanan fantastik edebiyat dizisi*

Dost Kitabevi Yayınları

Duvardaki Kapı

Üç ay kadar önce, baş başa olduğumuz bir gece, Lionel Wallace bana Duvardaki Kapının hikâyesi-ni anlattı. O zaman, en azından onun açısından, bunun gerçek bir hikâye olduğunu düşündüm. Hikâyeyi anlatırken öylesine ikna ediciydi ki, ona inanmaktan başka bir şey gelmezdi elimden. Fa-kat ertesi sabah, kendi evimde, farklı bir ruh hali içinde uyandım; yatağımda yatarken, bana anlattıklarını berrak bir kafayla, onun samimi, kısık sesinin büyüleyiciliğinden, masa lambasının loş ışığından, bizi saran büyümlü atmosferden, güzel, zarif eşyadan, yemekte kullanılan, o an için gün-lük gerçeklerden uzak parıltılı küçük bir dünya yaralan peçeteler ve masa örtüsünden, tatlı ve bardaklardan bağımsız olarak hatırladığımda, hayli inanılmaz buldum doğrusu. "Uyduruyor-du!" dedim kendi kendime: "Ne kadar da iyi becerdi!... Başkaları neyse de, ondan böyle bir şey beklemezdim."

Daha sonra yatağımda oturmuş sabah çayımı yudumlarken, Wallace'ın inanılmaz hatıralarının, başka türlü anlatılması mümkün olmayan yaşantıları bir biçimde ortaya koyduğunu, iletliğini, aktardığını - hangi sözcüğü kullanacağımı bilemiyorum- düşünerek, bunlardaki şaşırtıcı gerçeklik payına bir açıklama getirmeye çalışırken buldum kendimi.

Artık bu açıklamaya sığmıyorum. Kafamı kurcalayan şüphelerden kurtuldum. O anda olduğu gibi şimdi de, Wallace'ın, sırrını bana mümkün olan en yalın gerçekliği içinde anlatmak için elinden geleni yaptığına inanıyorum. Ancak, bir rüya mı gördü, yoksa gördüğünü mü sandı, paha biçilmez bir ayrıcalığa mı sahipti, yoksa bu garip rüyanın kurbanı mıydı, bunu bildiğimi söyleyemem. Ölümüyle ilgili, şüphelerimi tamamen gideren gerçekler dahi buna ışık tutmuyor. Bu kadarına okur kendisi karar vermeli. Hangi yorum ya da eleştirimin bu kadar ketum bir adamın bana güvenip sırrını açmasına vesile olduğunu şimdi hatırlamıyorum. Sanırım, büyük bir halk hareketinde beni hayal kırıklığına uğratan tutumu konusunda onu gevşeklik ve güvenilmezlikle suçladığım için kendini savunuyordu. Ama aniden ileri atılıp, "Benim," dedi "zihnimi meşgul eden bir konu var -" "Biliyorum," diye devam etti biraz duraksadıktan sonra. "İhmalkâr davrandım. Mesele şu... Cinler, hayaletler falan değil... Bu sana tuhaf gelebilir Redmond... Fakat... Bana bir şey görünüyor. Her şeyi önemsiz kılan, içimi özlemle dolduran bir şey görünüyor bana..."

Etkileyici, ciddi veya güzel şeylerden bahsederken sık sık bürünüverdiğimiz o İngiliz utangaçlığıyla duraksadı. "Saint Athelstan'den beri beni tanırsın," dedi; o an bu bana çok ilgisiz göründü. "Evet" - yine duraksadı. Önce epey tereddütle, fakat sonraları daha akıcı bir biçimde, yüreğini özlemle dolduran, dünyevi zevk ve hırsları onun için sıkıcı, kasvetli ve anlamsız kılan gizi, ona görünen o güzelliğin ve mutluluğun anısını anlatmaya başladı.

Şimdi meseleyi bilen biri olarak düşünüyorum da, anlattıkları yüzünden okunuyordu sanki. Bu dalgın bakışını yakalayan ve yoğunlaştıran bir fotoğrafı var elimde. Bir zamanlar bir kadının -onu çok sevmiş olan bir kadının- onun hakkında söylediği bir şeyi hatırlatıyor bana. "Aniden," demişti, "ilgisini yitiriyor. Sizi unutuveriyor. Hemen burnunun dibinde olduğunuz halde, sizi hiç umursamıyor..."

Aslında her zaman ilgisiz değildi Wallace, bir şeye dikkatini verdiğinde çok başarılı olmayı becerebiliyordu. Kariyeri gerçekten de başarılarla doluydu. Beni uzun süre önce geride bıraktı; yanımdan geçti gitti ve bu dünyada benim bırakamadı-ğım bir iz bıraktı - her neyse. Kırk yaşına basmasına bir yıl

kalmıştı, yaşasaydı hâlâ çalışıyor olacağı ve muhtemelen yeni Bakanlar Kurulu'nda yer alacağı söyleniyor. Okulda beni geçerdi hep, bunun için çaba da sarf etmezdi - sanki başarılı olmak için doğmuştu. Batı Kensington'daki Saint Athelstan Koleji'nde hemen hemen tüm okul hayatımız boyunca beraberdik. Okula başladığında eşit durumdaydık, fakat aldığı burslar ve harika performansı sayesinde benden çok daha iyi bir dereceyle mezun oldu. Gerçi ben de ortalama bir başarı sergilemiştim ya. 'Duvardaki Kapı'yı ilk kez okuldayken duymuştum - ikinci kez de ölümünden bir ay önce duyacaktım. En azından onun için Duvardaki Kapı, içinden geçildiğinde ölümsüz gerçeklere giden yolu gösteren, gerçek bir kapıydı. Bundan kesinlikle eminim. Bu kapı hayli erken dönemde, beş allı yaşlarında küçük bir çocukken girmişti havalına. Bk bir ciddiye oturmuş bana itiraflarda bulunurken, kapıyı ilk gördüğü tarihi düşünüp hesap edişini hatırlıyorum, "içeride," dedi, "şarap rengine bir frenkasmaı vardı - beyaz bir duvara sarılmış, açık kehribar rengi gün ışığında parlayan bir frenkasmaı. şimdi nasıl olduğunu çok net ha-lırlayamasam da, nedense bu izlenim kalmış aklımda. Yeşil kapının önündeki temiz yolun üzerinde de atkeslanesi yaprakları vardı. Sarı ve yeşil lekeliydi yapraklar, kahverengi ve kirli değildiler, yleyse daha yeni dklm olmalıydılar. O halde ekim ayıydı, diye düşünüyorum. Her yıl bu alkeslanesi yapraklarına dikkal ederim de, oradan biliyorum.

"Yanılmıyorsam, yaklaşık beş yıl dört aylıklım." Söylediğine göre, hayli erken gelişmiş bir çocukmuş-konuşmaya çökerken yaşla başlamış, o kadar aklı başında ve 'olgun' imiş ki, pek çok çocuğın yedi sekiz yaşlarında zar zor yapabildiği çoğu şeyi yapmasına izin veriliyormuş. İki yaşındayken annesi ölmüş, dolayısıyla bir mürebbiye tarafından nispeten katı, otoriter bir terbiyeyle yetiştirilmiş. Babası ona çok az ilgi gösteren ve ondan çok fazla şey bekleyen, hep meşgul, sert bir avukatmış. Parlak zeksına rağmen, yaşamı hayli sıkıcı ve renksiz buluyormuş sanırım. Ve bir gün çekip gitmiş.

Hangi ihmalkrlığın evden tek başına çıkıp gitmesine fırsat verdiğini hatırlayamıyordu, Batı Kensington yollarında izlediği rotayı da. Tüm bunlar hafızanın kaçınılmaz bataklığında yitip gitmiş. Fakat beyaz duvar ve yeşil kapı daha dün gibi gözlerinin önündeydi.

Bu ocukluk anısını hatırlayabildiği kadarıyla, kapıyı görür görmez tuhaf bir çekim hissetmiş, gidip kapıyı açmak ve içeri girmek için dayanılmaz bir arzu duymuş. Aynı zamanda bu çekiciliğe kapılmanın akılsızca ya da yanhş -hangisi olduğunu söyleyemiyordu- olacağından da eminmiş. şayet hafızası ona garip bir oyun oynamıyorsa, en başından beri kapının kilitli olmadığını ve dilediği takdirde içeri girebileceğini bildiğini ve bunun aslında ne kadar tuhaf olduğunu ısrarla belirtti. Ezik ve ihmal edilmiş bu küçük çocuğu gözümde canlandırabiliyorum. Neden olduğunu asla açık-lamadıysa da, bu kapıdan geçtiği takdirde bahasının ona çok kızacağını biliyormuş. Wallace tereddüt içinde geçirdiği bu anı bana son derece ayrıntılı bir biçimde betimledi. Kapının önünden geçip gitmiş, sonra elleri cebinde, çocukça bir ıslık alma gayretiyle duvarın sonuna kadar yürümüş. Burada döküntü ve pis birkaç dkkn, özellikle de, toz içindeki toprak borular, kurşun levhalar, musluk tıpaları, duvar kğı desen katalogları ve emaye kutuların dağınık bir biçimde durduğu bir tesisat ve dekorasyon dkknı olduğunu hatırlıyor. Bu nesneleri inceliyor-muş gibi yaparken, yeşil kapıya gitmek için yanıp tutuşuyormuş.

Sonra içinde bir duygu patlaması olmuş. Yine te-reddte kapılıp vazgeçmemek için koşarak kapıya gitmiş, yeşil kapıyı eliyle itip içeri girince kapı ardından çarparak kapanmış. Böylece, bir anda, yaşamı boyunca peşini bırakmayan bahçeye adım atmış.

Girdiği bu bahçeyi bana etraflıca anlatabilmek Wallace için çok zordu.

Bahçede, insanın içini neşeyle, hafiflik, iyilik ve ferahlıkla dolduran bir hava, görünümünde, tüm renkleri berrak ve mükemmel ve parlak gösteren bir şeyler varmış. İnsan içeriye girer girmez mutluluktan uçuyormuş - bu dünyada ancak genç ve neşeliyken yakalanabilecek o çok nadir anlar gibi. Orada her şey çok güzeldi... Wallace sözlerine devam etmeden önce bir süre dalıp gitti. "Biliyor musun," dedi, sesi inanılmaz şeyler karşısında duraksayan, kuşkulu bir insanın gibi inip çıkarak. "Orada iki büyük panter vardı... Evet, benekli panterler. Ama ben korkmadım. İki yanında mermer çiçeklikler sıralanan uzun, geniş bir yol uzanıyordu önümde ve bu iki kadifemsi koca hayvan orada bir lopa oynuyorlardı. Birisi başını kaldırıp bana doğru geldi, biraz meraklı görünüyordu. Tam önümde durdu ve ona uzattığım minik elime yumuşak, yuvarlak kulağını sürtüp mırladı. Burası büyümlü bir bahçeydi. Biliyorum. Büyüklüğü ise... Ah! Alabildiğince uzanıyordu. Sanırım, uzaklarda dağlar da vardı. Batı Kensington nereye gitmişti, Tanrı bilir. Garip ama, kendimi evime gelmiş gibi hissettim. "Biliyor musun, kapı arkamdan kapanır kapanmaz, tüccarların yük arabalarının ve yaylıların geçtiği, dökülmüş kestane yapraklarıyla bezeli caddeyi unuttum, evdeki disiplinin ve itaatkârlığın kasvetini unuttum, tüm tereddüt ve korkularımı unuttum, tüm ihtiyatı elden bıraktım, bu hayatın tüm gerçeklerini unuttum. Bir anda mutluluktan şaşkın küçük bir çocuk oluvermiştim - başka bir dünyada. Havası mutluluk yayan, daha sıcak, daha tesirli, daha tatlı ışıyla ve masmavi gökyüzünde güneşin dokunduğu bulut kümeleriyle farklı nitelikte bir dünyaydı bu. İki yanında, yabancı otlardan arındırılmış, güzel çiçeklerle dolu tarhların sıralandığı ve bu iki büyük panterin dolaştığı geniş, uzun yol, davetkâr bir biçimde önümde uzanıyordu. Küçük ellerimi panterlerin yumuşak postlarının üzerinde korkusuzca gezdirdim, kulaklarını ve kulaklarının arkasındaki duyarlı bölgeleri okşadım, onlarla oynadım, bana 'evine hoşgeldin' der gibiydiler. Gerçekten de evime gelmiş gibi hissediyordum kendimi ve aniden uzun boylu, açık tenli bir kız görünüp de beni karşıladığında ve gülümseyerek yanıma geldiğinde ve 'Eee?' dediğinde ve beni kucaklayarak kaldırıp öptüğünde ve tekrar yere indirip elimden tuttuğunda ve benimle yürüdüğünde, şaşkın değildim, doğru olan buymuş, nedense hep gözden kaçmış mutluluklar bana hatırlatılıyormuş gibi sevinçliydim. Hezaren başakları arasında geniş kırmızı basamakların görüldüğünü hatırlıyorum; bu basamakları çıkıp iki yanında çok yaşlı ve koyu renkli ağaçların sıralandığı geniş bir yola geldik. Yol boyunca, toprağı yarıp çıkan kızıl ağaç köklerinin arasında, mermer koltuk ve heykeller, evcil ve dost beyaz güvercinler vardı. "Bu güzel yolda kız arkadaşım bana eşlik ediyor, başını eğip bana bakarak, -şirin, kibar yüzünün hoş hatlarını, zarif çenesini hatırlıyorum-yumuşak, makul bir sesle sorular sorarak, neler olduğunu asla hatırlayamasam da, hoş olduğunu bildiğim bir şeyler anlatıyordu... Kızıl kahverengi tüylü, ela gözlü küçük bir maymun bir ağaçtan inip yanıma geldi ve yanımda yürümeye başladı, gözlerini kaldırıp bana bakıyor, gülüyordu, sonra omzuma sıçradı. Biz ikimiz büyük bir mutluluk içinde yolumuza devam ettik." Sustu.

"Devam et," dedim.

"Çok az şey hatırlıyorum. Defne ağaçları arasında düşüncelere dalmış yaşlı bir adamın yanından, muhabbet kuşlarının cıvıldaştığı bir meydandan geçtiğimizi hatırlıyorum, geniş, gölgeli sütunlar arasından yürüyüp hoş çeşmelerle, türlü güzelliklerle, gönlün çekebileceği şeylerle dolu ferah, serin bir saraya geldiğimizi. Pekçok şey ve pek çok insan vardı orada, bazılarını hâlâ çok net hatırlayabiliyorum, bazılarını da hayal meyal; ama bu insanların hepsi güzel ve nazikti. Bir biçimde - nasıl olduğunu hatırlamıyorum- bana çok nazik davranıyorlar, beni orada görmekten mutlu oldukları izlenimi veriyorlardı, hareketleriyle, ellerinin dokunuşuyla, gözlerindeki samimiyet ve sevgiyle beni neşeye boğuyorlardı. Evet -" Bir süre dalıp gitti. "Orada oyun arkadaşları buldum. Bu benim için çok önemliydi, çünkü ben yalnız bir çocuktum. Çiçeklerden örülmüş bir güneş saatinin bulunduğu çimle kaplı bir bahçede neşeli oyunlar oynanıyordu. Oynadıkça seviyordu insan... "Fakat -ne gariptir ki-

hafızamda bir boşluk var. Oynadığımız oyunları hatırlamıyorum. Asla hatırlayamadım. Sonraları, çocukken, uzun saatler boyunca, kimi zaman gözyaşları içinde, bu mutluluğu geri getirmeye çalıştım. Bütün o oyunları tekrar oynamak istedim - odamda, kendi başıma. Hayır! Tüm hatırladığım orada duyduğum mutluluk ve yanımdan ayrılmayan iki sevgili oyun arkadaşım.. . Daha sonra ciddi, solgun bir yüzü, hülyalı gözleri olan hüzünlü, esmer bir kadın çıka-geldi; eflatun rengi yumuşak kumaştan uzun bir elbise giymişti, elinde bir kitap tutuyordu, eliyle yanına çağırıp salonu gören bir balkona çıkardı beni - oyun arkadaşlarım gitmemi istemediler, oyunlarını yarıda kesip gidişimi seyrettiler. 'Yine gel!' diye bağırdılar. 'Yakında yine gel!' Başımı kaldırıp kadının yüzüne baktım, ama o hiç istifini bozmadı. Yüzü çok şefkatli, çok ciddiydi. Balkonda bir sandalyeye götürdü beni, yanında ayakta durdum, dizlerinin üzerinde tuttuğu kitaba bakmaya hazırlandım. Sayfalar birbiri ardına açılmaya başladı. O gösteriyor, ben de hayretle sayfalara bakıyordum; çünkü kitabın canlı sayfalarında kendimi görüyordum; bu, benim hakkımda bir hikâyeydi ve doğduğumdan beri başıma gelen her şey vardı içinde...

"Benim için harika bir şeydi, çünkü kitabın sayfalarında resimler değil, anlıyorsun ya, gerçekler vardı."

Wallace ciddi bir ifadeyle durdu - şüpheyle bana baktı.

"Devam et," dedim. "Anlıyorum." "Bunlar gerçektir - evet, öyle olsa gerek; insanlar hareket ediyor ve nesneler ileri geri gelip gidiyordu; neredeyse unuttuğum sevgili annem, haşin ve mağrur babam, hizmetçiler, odam, evdeki tanıdık her şey. Sonra evin ön kapısı ve hareketli caddeler, işleyen trafik. Baktıkça hayrete düşüyordum, yine yarı şüpheli, kadının yüzüne baktım, daha fazla şey görebilmek için arada birkaç sayfa atlardım, sonunda kendimi uzun beyaz duvardaki yeşil kapının önünde tereddüt içinde dolanırken gördüm, yine o çelişki ve korkuyu hissettim. "'Ya sonra?' diye bağırdım, sayfayı çevirmek istedim, ama hüzünlü kadının soğuk eli beni durdurdu. "'Sonra?' diye ısrar ettim, elini hafifçe iterek, olanca çocuk gücümle parmaklarını kaldırdım, teslim olup sayfa açıldığında bir gölge gibi ü/erime eğildi ve kaşımı öptü.

"Ama sayfa büyülü bahçeyi göstermiyordu, ne panterleri, ne elimden tutup beni götüren kızı, ne de gitmeme üzülen oyun arkadaşlarımı.

Batı Kensington'daki upuzun, gri bir sokağın o soğuk akşamüstü lambalar yakılmadan önceki halini gösteriyordu; nitekim oradaydım -perişan, küçük bir beden- kendimi zapt edemiyor, hüngür hüngür ağlıyordum, arkamdan 'Yine gel! Yakın zamanda bize yine gel!' diye bağıran oyun arkadaşlarıma dönemediğim için ağlıyordum. Oradaydım. Bu bir kitap sayfası değildi, acı gerçeğin ta kendisiydi; o büyülü yer ve dizinin dibinde durduğum ciddi annenin beni engellemeye çalışan eli gitmişti - nereye kaybolmuşlardı?" Yine sustu, gözlerini şöminenin ateşinden ayırmadı bir süre.

"Ah! Geri dönmek o kadar ızdırıp vericiydi ki!" diye mırıldandı.

Birkaç dakika geçince, "Peki sonra?" dedim. "Bu renksiz dünyaya geri getirilmiş bıçare küçük bir yaratıktım! Olan biteni tam olarak idrak ettiğimde, üstesinden gelinemeyecek bir kedere kapıldım. Herkesin içinde ağladığım için kendimi nasıl küçük düşmüş hissettiğimi, eve geri dönüşümün utancını dün gibi hatırlıyorum. Beni şemsiyesiyle dürttüktan sonra durup benimle konuşan, altın çerçeveli gözlüğü olan, yardımsever görünümlü yaşlı beyefendi geliyor gözümün önüne. 'Zavallı küçük,' demişti, 'kayboldun galiba?' -Ne de olsa, beş küsur yaşında küçük bir Londralıydım! Sonra genç, kibar bir polisi çağırması, etrafımda bir kalabalığın oluşması, beni eve götürmeleri. Üzerimdeki gözleri

hissederek, korku ve hıçkırıklar içinde, büyülü bahçeden babamın evinin merdivenlerinin önüne geldim.

"O bahçe - hâlâ peşimi bırakmayan o bahçe hakkında hatırlayabildiklerim bu kadar. Elbette, bu yarı şeffaf düşselliğin betimlenemez niteliklerini, sıradan yaşantılardan farkını tam anlamıyla aktaramıyorum; fakat yaşadığım buydu... Bu bir rüya idiye, eminim gündüz vakti görülmüş olağanüstü bir rüyaydı... Evet! - Elbette, daha sonra halam, babam, dadı, mürebbiye, herkes beni sıkı sıkıya sorguya çekti.

"Onlara anlatmaya çalıştım; babam yalan söylediğim gerekçesiyle bana ilk dayacağımı attı. Sonra halama anlatmaya çalıştım, o da arsızca ısrarımdan dolayı beni cezalandırdı. Sonra, dediğim gibi, insanların beni dinlemesi, hikâyemin bir kelimesini bile duymaları yasaklandı. Masal kitaplarım bile bir süreliğine elimden alındı - çünkü 'fazla hayal kuruyordum'. Eh! Bunu bile yaptılar! Babam eski kafalıydı... Hikâyemle baş başa kaldım. Fısıldayarak yastığıma anlattım hikâyemi-fısıldayan dudaklarıma kadar süzülen çocuksu göz-yaşarımla ıslanan yastığıma. Ciddi ve daha ağırbaşlı dualarıma kalbimin derinliklerinden kopan şu dileği ekledim hep: 'Tanrım, lütfen rüyamda bahçeyi göreyim. Ne olur! Beni bahçeme geri götür.' Beni bahçeme geri götür! Sık sık o bahçenin hayalini kurdum. Şimdi sana anlatırken bazı eklemeler yapmış, bir şeyleri değiştirmiş olabilirim belki; bilmiyorum... Bütün bunlar, anlıyorsun ya, parça parça anılardan, çok erken yaşta yaşanmış bir tecrübeyi yeniden kurma çabaları. Bu anımla çocukluğumun diğer anıları arasında bir boşluk var. Bu mucizeyi olay hakkında bir daha konuşmamam gerektiğini düşündüğüm zamanlar da oldu."

Herkesin soracağı soruyu sordum. "Hayır," dedi. "O yıllarda, bahçeye giden yolu bir kez daha bulmaya çalıştığımı hatırlamıyorum. Bu şimdi bana tuhaf geliyor, fakat büyük ihtimalle, bu talihsiz maceradan sonra, yoldan sapmamı önlemek üzere hareketlerim daha yakından izlenir olmuştu. Hayır, seninle tanıştığım zamanlara kadar bahçeyi yeniden bulmaya çalışmadım. Ve sekiz ya da dokuz yaşında -şimdi inanılmaz gelse de- bahçeyi tamamen unuttuğum bir dönem de oldu. Benim Saint Athelstan'deki halimi hatırlıyor musun?" "Elbette!"

"O günlerde gizli bir hayalim olduğunu hiç belli etmedim, öyle değil mi?"

Ani bir gülümsemeyle gözlerini kaldırdı. "Hiç benimle Kuzeybatı Geçidi oyunu oynamış mıydın?... Hayır, elbette hiç karşıma çıkmadın! "Hayal gücü kuvvetli her çocuğun her gün oynadığı bir oyundur bu," dedi. "Oyunun amacı okula giden Kuzeybatı Geçidi'ni keşfetmekti. Okul yolu çok sıkıcıydı; oyun dolambaçlı bir yol bulmaktan ibaretti, evden on dakika erken çıkar, ümitsiz görünen bir yöne doğru giderdim ve tanımadığım sokaklardan geçerek hedefime ulaşmaya çalışırdım. Bir gün Campden Hill'in öte tarafındaki kenar mahallelere daldım, bu sefer oyunun galip geldiğini ve okula geç kalacağımı düşünmeye başlamıştım. Çaresizlik içinde, çıkmaz sokak gibi görünen bir sokağa girdim, sonunda bir geçitle karşılaştım. Yeniden ümitlenerek aceleyle içeri daldım. 'Hâlâ başarabilirim,' diyordum kendime; nedense bana çok tanıdık gelen, pis ve döküntü dükkânların bulunduğu dar bir sokaktan geçtim, bir de ne göreyim! Uzun beyaz duvar ve büyülü bahçeme açılan yeşil kapı karşımda duruyordu! "Aniden kafama dank etti. O bahçe, o muhteşem bahçe bir düş değildi işte!" Durdu.

"Sanırım bahçeyle ilgili bu ikinci yaşantım, meşgul bir öğrenci ile sınırsız boş zamana sahip küçük bir çocuğun dünyaları arasındaki farkı ortaya koyuyor. Her neyse, bu kez bir an bile içeri girmeyi düşünmedim. Anlıyorsun ya. Öncelikle, kafam okula zamanında varma fikriyle doluydu - dakiklik rekorumun kırılmasını istemiyordum. En azından kapıdan şöyle bir bakmak için az da olsa bir istek

duymuş olmalıyım - evet. Böyle bir şey hissetmiş olmalıyım... Fakat kapının cazibesini okula zamanında varma kararlılığımın önünde bir engel gibi gördüğümü hatırlıyorum. Şüphesiz, bu keşfim beni çok etkilemişti -yoluma devam ederken aklım orada kalmıştı- ama devam ettim. Beni durdurmadı. Saatime bakarak kapının önünden geçip gittim, hâlâ on dakikam vardı, yokuş aşağı inerek tanıdık yerlere geldim. Evet nefes nefese kalmış, terden sıırıslılam olmuşum ama okula zamanında varmışım. Paltomu ve şapkamı askıya astığımı hatırlıyorum... Kapının önünden geçip gitmiş, onu ardımda bırakmışım. Tuhaf, değil mi?" Düşünceli gözlerle bana baktı. "Elbette o anda kapının hep orada olmayacağını bilmiyordum. Okul çocuklarının hayal güçleri sınırlıdır. Sanırım onun orada bulunmasının ve istediğimde beni ona götürecek yolu bilmenin olağanüstü güzel olduğunu düşündüm; ama okul beni bekliyordu. O güzel, tuhaf insanları tekrar gördüğümde neler olacağını düşünüp durduğumdan, o sabah okulda epey şaşkın ve dikkatsizdim galiba. Garip ama, beni görünce sevineceklerinden hiç şüphem yoktu... Evet, o sabah bahçenin, yorucu derslerden kaçıp zaman zaman sığınabileceğim eğlenceli bir yerden ibaret olduğunu düşünmüş olmalıyım. "O gün oraya bir daha gitmedim. Ertesi gün öğleden sonra tatil olması bu kararımı etkilemiş olmalı. Belki de, içinde bulunduğum dağınık ruh hali üzerimde bir ağırlık yapmış, oraya gidebilecek hal bırakmamıştı. Bilmiyorum. Tek bildiğim, büyülü bahçe zihnimi o kadar meşgul ediyordu ki, bunu kendime saklayamadım. "Hani Çakırkeyif adını taktığımız sıkı bir çocuk vardı ya -neydi adı?- ona anlattım." "Hopkins," dedim.

"Tamam, Hopkins. Ona anlatmak hoşuma gitmedi. Nedense bunu ona anlatmamın kurallara aykırı olduğuna dair bir his vardı içimde, ama yine de dayanamadım. Okul dönüşü yolun bir kısmını beraber yürürdük; konuşkan bir çocuklu, eğer büyülü bahçeden bahsetmeseydim başka şeyler konuşacaktık, ama benim başka bir konuyu düşünmem mümkün değildi. Böylece, boşboğazlık ettim.

"Ve o, sırrımı ifşa etti. Ertesi gün teneffüste, büyülü bahçe hakkında daha fazla şey Öğrenmeye can atan, üst sınıflardan yarım düzine çocuk yarı alaylı bir tavırla etrafımı sardı. Koca Faxcett vardı -onu hatırlıyor musun?- sonra Carnaby ve Morley Reynolds. Sen de orada mıydın acaba? Ama, orada olsan hatırlardım sanırım... "Bir çocuk garip duygular besler. Bu yaptığımdan dolayı içten içe kendimden tiksensem de, benden büyük çocukların ilgisi gururumu okşamıştı galiba. Özellikle Crawshaw -besteci Crawshaw'un oğlu, hatırlıyor musun?- bunun duyduğu en iyi yalan olduğunu söylediğinde, bu övgünün o an için hoşuma gittiğini hatırlıyorum. Öte yandan, gerçeklen de kutsal bir sır olduğunu hissettiğim bir şeyi açıklamaktan dolayı duyduğum utanç bana acı veriyordu. Şeytan Fawcett bahçedeki kızla ilgili bir şaka yaptı -"

Wallace'ın sesi o utanç dolu anıyla kısıldı. "Duymamazlıktan geldim," dedi. "Neyse, daha sonra Carnaby bana küçük yalancı dedi ve ben anlattıklarımın gerçek olduğunu söylediğimde benimle tartışmaya başladı. Yeşil kapının nerede olduğunu bildiğimi ve onları on dakika içinde oraya götürebileceğimi söyledim. Carnaby dürüstlük tasladı ve bunu yapmak zorunda olduğumu, söylediklerimi kanıtlamam gerekliliğini, aksi takdirde cezasını çekeceğimi söyledi. Carnaby seni köşeye sıkıştırdı mı hiç? Ancak o zaman anlayabilirsin benim ne duruma düştüğümü. Hikâyemin gerçek olduğuna yemin ettim. Crawshaw araya girdi ama, Carnaby'nin eline düşmüş birini kurtaracak kimse yoktu okulda. Carnaby oyunu kazanmıştı. Heyecanlandım, kulaklarım kızardı, biraz da korktum. Aptal, küçük bir çocuk gibi davrandım ve sonuçta büyülü bahçeme tek başıma gitmek yerine, -yanaklarım ve kulaklarım kıpkırmızı, gözlerim yanarak, ruhum ıztırap ve utanç içinde kıvrınarak- alaycı, meraklı ve tehditkâr altı okul arkadaşıyla birlikte büyülü bahçeme doğru yola koyuldum.

"Beyaz duvarla yeşil kapıyı asla bulamadık..." "Yani -"

"Yani bulamadım. Mümkün olsaydı bulurdum. "Sonra yalnız başıma gittiğimde de bulamadım. Asla bulamadım. Tüm okul günlerim boyunca aradım durdum, ama ona bir daha hiç rastlamadım - hiç."

"Çocuklar meseleyi büyüttüler mi?" "Hem de nasıl... Carnaby ahlaksızca yalan söylediğim için bana karşı bir cephe oluşturdu. Hüngür hüngür ağladığımı görmesinler diye eve gizlice girip üst kata saklandığımı hatırlıyorum. Fakat ağlamaktan bitap düşüp uykuya dalmamın sebebi, Carnaby değil, bahçe, hayalini kurduğum o güzel öğle sonrası, tatlı dost kadın ve beni bekleyen oyun arkadaşlarım, yeniden öğrenmeyi ümit ettiğim o oyun, unuttuğum o güzel oyundu... "inanıyorum ki, eğer söylememiş olsaydım, belki de... O günden sonra çok kötü bir dönem geçirdim - geceleri ağlıyor, gündüzleri rüyada gibi dolaşıyordum. İki dönem boyunca gevşedim ve kötü notlar aldım. Hatırlıyor musun? Elbette hatırlarsın! Beni kendime getiren sendin, matematikte beni geçmen kendime getirdi beni."

Arkadaşım bir süre sessizce ateşin kızıl yüreğine dikti gözlerini. Sonra, "On yedi yaşıma kadar onu bir daha görmedim," dedi.

"Bir burs için Oxford'a gidiyordum, arabayla Paddington'dan geçerken kapı üçüncü kez göründü bana. Çok kısa bir an görebildim. Tek atlı arabanın penceresine kolumu dayamış bir sigara içiyor ve hiç kuşku yok, bir hayat adamı olduğumu düşünüyordum ki, aniden kapı, duvar ve unutulmaz, hâlâ ulaşılabilir şeylere dair o hisler yeniden karşıma çıktı.

"Yanından gürültüyle geçip gittik - epey uzaklaşıp köşeyi dönene kadar arabayı durdurmayı akıl edemeyecek kadar şaşkındım. İrademle bir an boğuştuğuktan sonra, arabanın tavanındaki küçük kapıyı tıklatıp saatime baktım. 'Buyurun efendim!' dedi arabacı kibarca. 'Şey - yok bir şey,' diye bağırdım. 'Kusura bakma! Zamanımız kısıtlı! Devam et!' Ve arabacı yola devam etti... "Bursu kazandım. Bunu öğrendikten bir gece sonra, babamın evinde, üst kattaki küçük çalışma odamda şöminenin karşısına oturmuş, babamın övgü dolu sözleri -çok nadir dile getirdiği övgüleri- ve derin öğütleri kulaklarımda çınlarken, en sevdiğim pipomu- funda kökünden yapılmış o güzel pipoyu- tıttırıyor ve uzun beyaz duvardaki kapıyı düşünüyordum. 'Eğer dursaydım,' diye düşündüm, 'bursu alamayacaktım, Oxford'a gidemeyecektim - beni bekleyen muhteşem kariyeri mahvedecektim! Bazı şeyleri daha iyi görmeye başlıyorum!' Derin düşüncelere daldıysam da, kariyerimin bu fedakârlığa değdiğinden şüphe etmedim.

"Oradaki sevgili arkadaşlarım ve bahçenin berrak havası çok tatlı geliyordu bana, çok güzel, fakat uzak. Artık ilgim bu dünya üzerinde yoğunlaşıyordu. Önümde açılan başka bir kapı görüyordum - kariyerimin kapısını." Gözlerini ateşe dikti yine. Ateşin kızıl alevinin ortaya çıkardığı inatçı yüz ifadesi bir an görünüp kayboldu.

"Evet," dedi ve iç geçirdi, "bu kariyere hizmet ettim. Çok, ama çok çalıştım. Fakat o günden sonra büyüdü bahçeyi rüyamda binlerce kez gördüm, kapısını da dört kez daha gördüm, bir anlığına da olsa. Evet - dört kez. Bir süre için bu dünya çok parlak ve ilginçti, hayatın son derece anlamlı, fırsatlarla dolu olduğunu düşünüyordum ve bahçenin yarı silik cazibesi buna kıyasla hafif ve uzak kalıyordu. Kim güzel kadınlarla ve seçkin adamlarla yemeğe çıkarken panterleri sevip okşamak ister ki? Parlak bir gelecek vaat eden bir adam olarak Oxford'dan Londra'ya geldim. Parlak bir gelecek - yine de bazı hayal kırıklıkları oldu... "İki kere âşık oldum -bu konuya girmeyeceğim-fakat bir keresinde, gelmeye

cüret edip etmeyeceğimden şüphesi olduğunu bildiğim biriyle randevuma giderken, Earl's Court yakınlarında pek sık kullanılmayan bir yoldan kestirmeden gitme riskini göze aldım ve o tanıdık beyaz duvarla yeşil kapı karşıma çıktı. 'Tuhaf!' dedim kendi kendime, 'Bu kapının Campden Hill'de olduğunu sanıyordum. Burası bir türlü hatırlayamadığım -tıpkı Stonehenge'in taşlarını boşu boşuna saymaya çalışmak gibi- o yer, o tuhaf gündüz düşümdeki yer.' Ve niyet ettiğim şeyi yapmak üzere, önünden geçip gittim. O öğlen kapı beni hiç cezbetmedi. "Kısa bir an kapıyı açma isteğine kapıldım, bunun için üç adım atmam yeterliydi -açılacağından emindim- ama bunu yaparsam, benim için bir gurur meselesi olan randevuya geç kalacağımı düşündüm. Oraya zamanında vardığıma pişman oldum sonra. En azından kapının aralığından içeriye bir göz atabilir, panterlere el sallayabilirdim, fakat aranarak bulunmayan şeyin yeniden peşine düşmenin faydasız olduğunu çoktan öğrenmiştim. Evet, bu kez gerçekten üzülmüştüm... "Ondan sonraki yıllarda çok çalıştım ve kapıya hiç rastlamadım. Kapı ancak bundan kısa süre önce bana geri döndü. Gelmesiyle birlikte, sanki dünyayla arama bir sis tabakası girdi. Bir daha o kapıyı asla göremeyecek olmamın son derece hazin ve acı olduğunu düşünmeye başlamıştım. Belki fazla çalışmaktan dolayı yorgun düşmüştüm biraz - belki de hep işittiğim o kırk yaş bunalımına girmiştim. Bilmiyorum. Fakat son zamanlarda bir şeyler için çaba harcama hevesimi yitirdim, tam da çalışmam gereken -tüm bu yeni siyasi gelişmelerin yaşandığı-bir zamanda. Tuhaf, değil mi? Fakat hayatı çok zahmetli, ödülleri de, elde ettikçe, ucuz bulmaya başladım. Kısa bir süreden beri bahçeye karşı müthiş bir özlem duyuyorum. Evet - ve onu üç kez gördüm." "Bahçeyi mi?"

"Hayır - kapıyı! Ve içeri girmedim!" Masanın üzerinden bana doğru eğildi, sesinde yoğun bir keder vardı, "Üç kere bu şans geçti elime - üç! Eğer o kapı bir daha kendini bana sunarsa, bu toz ve sıcaktan, bu boş gösterişten, bu zahmetli anlamsızlıktan çıkıp kapıdan içeri gireceğim diye yemin etmişim. İçeri girecek ve bir daha geri dönmeyecektim. Bu kez orada kalacaktım... Yemin ettim ve elime fırsat geçtiğinde - içeri girmedim.

"Bir yıl içinde üç kez kapının önünden geçtim ve içeri giremedim. Geçtiğimiz yıl tam üç kere. "Birincisi, Kiracı Kanunu için acil oylama yapıldığı ve hükümetin üç oyla kurtulduğu geceydi, hatırlıyor musun? Bizden hiç kimse-karşı taraftan birkaç kişi dışında belki- o gecenin öyle biteceğini tahmin etmiyordu. Sonra görüşme sonuçsuz kaldı. Ben, Hotchkiss ve kuzeni Brentford'da yemek yiyorduk, ikimizin de oylamada eşi yoktu. Bizi telefonla çağırdılar, alelacele kuzeninin otomobiline atlayıp derhal yola çıktık ve ucu ucuna yetiştik. Yolda benim duvarla kapının önünden geçtik - ay ışığında kurşuni bir renk almıştı, farların ışığıyla parlak bir sarıya büründü, ama o kapı olduğu kesindi. 'Aman Tanrım!' diye bağırdım. 'Ne oldu?' dedi Hotchkiss. 'Bir şey yok!' diye cevap verdim ve o an öylece geçip gitti.

"İçeri girdiğimde, parti sözcüsüne 'Büyük bir fedakârlıkta bulundum,' dedim. 'Herkes gibi,' dedi ve aceleyle yürüdü gitti.

"O anda elimden başka bir şey gelmezdi. İkinci seferinde, hasta yatağındaki babama, o katı yürekli, yaşlı adama elveda demeye gidiyordum. O zaman da hayatın gerekleri ağır basmıştı. Ama üçüncüsü farklıydı; bir hafta önceydi. Hatırladıkça vicdan azabı çekiyorum. Gurker ve Ralphs'la birlikteydim - biliyorsun, Gurker'la görüşmem bir sır değil artık. Frobisher'da yemek yiyorduk, derken sohbet koyulaştı. Yeniden yapılanan bakanlıktaki konumumun ne olacağı konusu her an açılacak gibiydi. Evet - evet. Mesele halledildi. Bunu şimdiden konuşmaya gerek yok, fakat senden sır saklamam da gereksiz... Evet - teşekkür ederim! Teşekkür ederim! Ama hikâyemin devamını dinle.

"O gece her şey çok belirsizdi. Durumum çok hassastı. Gurker'dan kesin bir söz almaya çalışıyordum, ama Ralphs'ın orada bulunuşu elimi kolumu bağlıyordu. Havadan sudan konuşarak sürdürdüğümüz sohbetin doğrudan beni ilgilendiren konuya gelmemesi için beynimi zorluyordum. Buna mecburdum. Ralphs'ın o günden sonraki davranışları temkinli tavrımı haklı çıkardı... Ralphs'ın Kensington High Caddesi'nde bizden ayrılacağını biliyordum, ondan sonra Gurker'ı ani bir açık sözlülükle şaşırtabilirdim. Bazen insanın bu tür küçük oyunlara başvurması gerekiyor... Sonra önümüzdeki yolun aşağısında bir kez daha o beyaz duvarı ve yeşil kapıyı gördüm.

"Konuşa konuşa önünden geçtik. Önünden geçip gittim. Gurker'ın keskin profilinin gölgesi hâlâ gözümün önünde, iri burnunun üzerine eğdiği silindir şapkasıyla, atkısının kıvrımlarıyla, benim gölgemin ve Ralphs'ınkinin önünden gidiyordu. "Kapıyı bir iki metre geçmiştim. 'Şimdi onlara iyi geceler deyip içeri girsem ne olur?' diye sordum kendime. Öte yandan, Gurker'a konuyu açmak için kıvranıyordum.

"Kafam diğer sorunlarımla öylesine doluydu ki, bu soruya cevap veremedim. 'Benim deli olduğumu sanırlar,' diye düşündüm. 'Ya birdenbire ortadan kaybolursam? - Ünlü politikacı esrarengiz bir biçimde ortadan kayboldu!' Bu beni etkiledi. Bu kriz anında bin bir önemsiz dünyevi şey beni etkiledi." Daha sonra mahzun bir gülümsemeyle bana döndü, alçak sesle "İşte buradayım," dedi. "İşte buradayım!" diye tekrarladı, "Ve şansımı kaybettim. Kapı bir yıl içinde üç kez sunmuştu kendini bana - huzura, mutluluğa, hayal bile edilemeyecek bir güzelliğe, dünya üzerinde hiç kimsenin bilemeyeceği bir hoşluğa açılan o kapı. Ve ben onu reddettim Redmond, elimden kaçırdım -" "Nereden biliyorsun?"

"Biliyorum. Biliyorum. Şimdi bununla baş etmem gerekiyor; özlediğim o anlar geldiğinde var gücüyle beni o kapıdan içeri girmekten alıkoyan görevlerime sarılmalıyım. Başarılı olduğumu söylüyorsun - bayağı, göz boyayıcı, usandırıcı, kıskanılan başarı. Evet ona sahibim." İri elinde bir ceviz tutuyordu. "Eğer bu benim başarıym olsaydı," dedikten sonra cevizi kırdı ve uzatıp bana gösterdi.

"Sana bir şey söyleyeyim mi, Redmond. Bu kayıp beni mahvediyor. İki aydır, daha doğrusu on haftadır, en gerekli ve en acil görevler dışında hiçbir iş yapmadım. Ruhum yatıştırılmaz bir pişmanlıkla dolu. Geceleri-tanınma olasılığımın düşük olduğu zamanlarda- dışarı çıkıyorum. Dolaşıyorum. Evet. insanlar bunu bilseler ne düşünürlerdi acaba? Bir kapı, bir bahçe için yas tutarak - kimi zaman neredeyse sesli sesli ağlayarak- tek başına dolanan ve bütün kabinenin sorumluluğunu taşıyan bir kabine başkanı."

Solgun yüzünü ve gözlerindeki o tanıdık hüznü pırıltıyı görebiliyorum şimdi. Bu gece onu çok net görüyorum. Oturmuş onun sözlerini, sesini, vurgularını düşünüyorum, ölüm ilanının yer aldığı, dün akşamın Westminster Gazelleri kanepemin üzerinde duruyor hâlâ. Bugün öğle yemeğinde kulüp onun ölüm haberiyle çalkalanıyordu. Tek konuştuğumuz konu buydu.

Cesedini dün sabah erken saatlerde, Doğu Ken-sington istasyonu yakınlarında derin bir hendekte bulmuşlar. Bu hendek, demiryolunun güneye doğru uzatılması için açılan iki kanaldan biri. Halkın girmesini önlemek üzere etrafına çekilen tahta perdede, o tarafta oturan işçilerin rahatça girip çıkması için küçük bir kapı açılmış. Kapı iki işçi arasındaki bir yanlış anlamadan dolayı kilitlenmeden bırakılmış ve o da bu kapıyı açmış.

Kafam sorular ve muammalarla dolu. Öyle anlaşıyor ki, o gece Parlamento'dan oraya kadar yürümüş -son zamanlarda evine genellikle yürüyerek gidiyordu-; geç vakitte, paltosuna sarınmış, kararlı bir

biçimde boş sokaklarda yürüyen kara siluet onunki olmalı. Acaba istasyon yakınlarındaki solgun elektrik ışığı altında kaba tahta duvar ona beyaz mı göründü? Kilitlenmemiş bu ölümcül kapı anılarını mı hatırlattı ona? Hem zaten, duvarda bir yeşil kapı var olmuş muydu hiç?

Bilmiyorum. Hikâyesini bana anlattığı biçimde size aktardım. Wallace'ın, az rastlanır, ama benzerleri daha önce de görülmüş bir sanrı türüyle dikkatsizlikten düşülen bir tuzağın arasındaki benzerliğin kurbanı olduğunu düşündüğüm zamanlar oluyor, ama buna tüm kalbimle inanmıyorum doğrusu. Benim batıl inançlı olduğumu ve aptallık ettiğimi düşünebilirsiniz; fakat Wallace'ın gerçekten, bir duvar ve kapı biçimine bürünmüş bir çıkış, çok daha güzel başka bir dünyaya açılan gizli ve tuhaf bir geçit sunan olağanüstü bir şeye, bir yeteneğe, duyguya -nasıl adlandırılabilir bilemiyorum- sahip olduğuna ikna oldum sanırım. Ne olursa olsun, diyeceksiniz, sonunda Wallace'a ihanet etti işte. Ama gerçekten ona ihanet etti denebilir mi? Burada düş kuranların, hayal gücüne sahip insanların kendilerine özgü gizemli dünyası söz konusu. Bizim bakışımız açık ve sıradan, tahta kapı ve hendek. Bizim gün ışığı ölçütlerimize göre o, emniyeti bırakıp karanlığa, tehlikeye ve ölüme doğru yürüdü. Ama o böyle mi görüyordu?